

Karjeras nedēļā – ar skatu uz nākotnes profesijām

Šogad vairāk nekā 3600 Tukuma, Engures, Jaunpils novada jauniešu piedalījās ikgadējās Karjeras nedēļas pasākumos, kuri šogad veltīti nākotnes profesijām un prasmēm, kas būs nepieciešamas nākotnes darba tirgū. Karjeras nedēļu jau septīto gadu organizēja Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) sadarbībā ar pašvaldībām.

Šajā gadā mūsu novadu 1.-12.klašu skolēniem bija iespēja piedalīties Profesiju dienās, pirmsskolas vecuma bērniem stāstot par profesijām, zīmējumu un infografiku konkursā – izstādē “Mana nākotnes profesija”, vizualizējot un aprakstot savu nākotnes profesiju, konkursā – tērpu skatē “Mūsdienu profesijas nākotnes spogulī”, demonstrējot un raksturojot tērpus un apģērba aksesuārus, darbarīkus un aprīkojumu, kas būs raksturīgs šodien labi zināmām profesijām nākotnē.

Pirmo reizi mūsu novadu skolu skolēni veidoja oriģinālas tērpu kolekcijas vai individuālus tērpus. Dalībnieki demonstrēja gan tērpus, gan matu sakārtojumus, galvassegas un aksesuārus mūzikas pavadījumā nolasot īsu komentāru par katru no tiem. Nākotnes spogulī skatījām skolotāju profesiju, uzburot Skola 2030 vīziju, kad “galvenais būs zināšanas, radošums un praktiska darbība, tāpēc skolēni paši izvēlēšies ko, kur un kad mācīties. Apģērbam vairs nebūs nozīmes – mode nepastāvēs”. Skolotāju tērpus veidoja Engures vidusskolas jaunie dizaineri, kuri ņēmuši vērā kompetenču izglītības iespējamo ietekmi uz skolotāju tērpu. Visiem skolotājiem, tai skaitā vizuālās mākslas skolotājam nākotnē būs iemesls priecāties par veiksmīgi izvēlēto profesiju. Visa dzīve liksies krāsaina. Tas atspoguļosies viņu tērpos un sejās. Bet superskolotājs nākotnes skolā viens pats būs gatavs mācīt visus priekšmetus. Bet ir problēma – kā skolēni sapratīs, kādai mācību stundai jāgatavojas? Par to ir padomājuši astoņās klases tērpu dizaineri, veidojot tērpu, kuru skolotājs viegli var mainīt atbilstoši mācāmā priekšmeta specifikai.

Tāpat arī pavāru darbs būs pielāgots nākotnes prasībām, jo Tukuma 2.vidusskolas 4.klašu skolēni ir pamanījuši, ka viss pamazām kļūst mehanizēts. Cilvēku – pavāru drīz aizstās roboti. Kafējnīcās būs planšete ar ēdienkarti. Ziņu saņems robotizētie pavāri, pagatavos un nogādās ēdienu pasūtītājam. Roboti neslimos, neapdedzināsies ar karstiem traukiem un tvaikiem, nesūkstīsies par sāpošām kājām pēc smagajām darba dienām. Savukārt ēst gribētājus nākotnē apkalpos oficiante (Džūkstes psk.), kuras tērps ir radīts no otrreiz pārstrādāta, un atkārtoti viegli pārstrādājama elpojoša plastmasas auduma. Tērps ir praktisks un moderns. Oficiantes darbā var būt daudz negadījumu, tādēļ nepieciešams viegli kopjams, ātri ar tīru ūdeni nomazgājams, noslaukams, mitruma izturīgs materiāls, jo arī bieža tērpa mazgāšana veļas mašīnā stipri piesārņo pasauli. Arī Tumes pamatskolas pavārs “būs robots, taču ēdiens garšos pasakaini gardi, jo robotā pukstēs silta, cilvēciska un mīlestības pilna sirds”. Savukārt Tukuma Raiņa ģimnāzijas tandēms – zemeņu audzētāja un pavārs – savos tērpos ietvēruši domu par ergonomiku un ekoloģisko domāšanu, jo “zemeņu audzētājas tērps ir jābūt ražu veicinošos toņos, bet tai pašā laikā lai var ērti un eleganti pārvietoties pa zemeņu lauku. Izaudzēto ekoloģisko produkciju profesionāli sagatavo pavārs. Pavāra tērps ir netradicionālā krāsā, un tā radīšanai izmantots ekoaudums”. Taču, ja gribēsim galdā celt ūdens veltes, tad nāksies izmantot makšķernieku pakalpojumus. Jaunpils vidusskolas skolēni uzskata, ka “pēc 50 gadiem ļoti populāra profesija sievietēm būs makšķerniece, kurām būs plats apģērbs, pie kura būs piestiprinātas dažādas makšķerēšanai nepieciešamas lietas, bet kājās viņai būs augstpapēžu zābaki, jo “arī makšķerējot ir jāizskatās pievilcīgi un eleganti”. Pie tam par zivs pieķeršanos ziņos viedpulkstenis, kurš būs savienots ar makšķeres mehānismu, kurš nodrošinās to, ka ļoti vieglā un daudzfunkcionālā makšķere pati izvilks zivi no ūdens. Pavāram dārza produktus piegādās Jaunpils vidusskolas nākotnes dārznieks, kurš būs košā apģērbā, pieskaņojoties dabas skaistumam, ar krāsainu kroni vai puķu vainagu, kurš pīts no visdažādākajiem ziediem. Apģērbā vissvarīgākās ir košas bikses, jo no tā, cik tās būs nosmērētas, varēs “redzēt, cik strādīgs viņš bijis”, savukārt “ābolu josta noderēs kā uzskoda un vienlaicīgi kā dekors”.

Būtiska ir medicīnas nozares profesiju loma nākotnē, kad Tukuma Raiņa ģimnāzijas skolēnu iecerētais ārsta tērps būs ne tikai balts un sterils, bet arī nomierinošs, tāpēc *“tērpa veidošanā izmantotas mūzikas zīmes – notis”, un to “demonstrē modele ar žilbinošu smaidu”*. Bet Zemgales vidusskolas medmāsa *“ģērbies tematiskos halātiņos ar apdruku, ar zilonīšiem, ar mašīnītēm, lai pacientos, mūsu gadījumā – bērnos, neizraisītu “baltā halāta sindromu”*. Viņai vienā no kabatām ir mīļumantiņa, lai nomierinātu raudošu bērnu, otrā fenendoskops, citā kāds veselīgs našķis. Tie, kuri kādreiz ir bijuši slimnīcā, vēl joprojām baidās no medicīniskā personāla baltā halātā”.

Līdzsvaru starp ikdienas rūpēm un sapņu pasauli ienesīs Jaunpils vidusskolas mākslas nozares pārstāvji, jo *“nākotnē gleznotājas savus darbarīkus turēs matos, jo tā ir gan ērtāk, gan arī tas būs kā modes kliedziens. Audeklus varēs piestiprināt pie sevis ar speciālām jostām. Protams, sekojot tehnoloģiju attīstībai, ūdens un krāsu tūbiņas nav nepieciešamas, jo ir pildspalva, kas uz paletes saspiedīs visas nepieciešamās krāsas, un otas būs iespējams izslaucīt galvassegā vēl tīrāk nekā ūdenī”*.

Tumes skolas šofera *“galvenais uzdevums nākotnē – zināt katra skolēna adresi un dienaskārtību, lai spētu ieprogrammēt iekārtas, kuras, paceļoties gaisā kā droni, nogādātu katru skolēnu vajadzīgajā vietā”*. Taču par kārtību ne tikai uz ielām un ceļiem, bet arī gaisa telpā atbild policists, kura tērpam *“ir jābūt košam, viegli pamanāmam un tam jābūt saskaņotam ar policijas operatīvo transportu”* – tādu to iecerējusi Tukuma Raiņa ģimnāzijas skolniece. Bet, ja nu kas salūst vai nedarbojas, palīgā nāk mehāniķis, kuru Jaunpils vidusskolas skolēni iecerējuši augsti attīstītu tehnoloģiju aprīkojumā: *“brilles, kuras palīdzēs noteikt transportlīdzekļu problēmas, cimdī, kuros būs ierīkoti skrūvgrīezi u.c. instrumenti, apkaklīte, kura dos gaismu tumsā, pie muguras piestiprināts skrituļdēlis, lai varētu ātrāk un ērtāk pagulties zem transportlīdzekļa, pārējie instrumenti būs piestiprināti pie īpaši izgatavotas jostas, kas ļaus ērtāk un vieglāk tos paņemt un nolikt atpakaļ vietā”*.

Par visu, kas notiks, nākotnē pastāstīs TV raidījumu vadītāji no Tukuma 2.pamatskolas, kuri piedāvāja laika ziņu moderatoru un mūzikas ziņu vadītāju, raidījuma “Mans zaļais dārzs”, “Mani virtuves noslēpumi” un “Degpunktā” vadītāju tērpus.

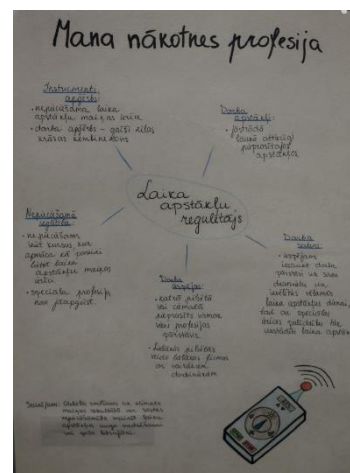
Pasākumu vadīja “Draugiem Group” runasvīrs Jānis Palkavnieks (*fotogrāfijā – pa labi*), kurš izstāstīja arī savu redzējumu par profesiju pasaules un darba tirgus mainību mūsdienīgu pasaulē. Savukārt demonstrētos tērpus komentēja SIA “NAOSs Linen” dizainere Andromeda Bērziņa (*fotogrāfijā – pa kreisi*), kura pasniedza savu specbalvu Tukuma novada speciālās izglītības iestādes skolniecei Līgai Belertai, kura demonstrēja dabaszinību skolotājas tērpu, kurš *gatavots no plastmasas izstrādājumiem, kas dabā nesadalās un kā uzskates materiāls nākamajām paaudzēm vēl kalpos ilgi, ilgi...*, jo nākotnes skolēni vairs nelietos plastmasas maisīņus, galda piederumus un glāzītes. Tikai dabas zinību stundās skolēni uzzinās, ka tādas lietas kādreiz ir bijušas!

Arī Džūkstes pamatskolas skolēnu kolekcijas “Skaistums uzvar pasauli!” pamatā ir ekoloģiskā domāšana, jo direktores, skolotājas, modes stilistes un advokātes tērpi ir moderni, krāsaini, jautri un viegli pagatavojami no ātri šķīstoša auduma, kas pārvēršas par augu barību. Ja vēlies jaunu tērpu, pieliec audumu pie auguma, piespied pogu – uzzīmēsies izvēlētā tērpa līnijas, uzdrukāsies vēlamie zīmējumi, tērps izgriezīsies un salīmēsies. Nākotnē visi profesiju pārstāvji varēs viegli un ērti tikt pie jauniem tērpiem, neradot pasaulē liekus atkritumus. Tērpu kolekcijas devīze: *Esi radošs, taupi resursus!*

Zīmējumu un infografiku izstādē “Mana nākotnes profesija” varēja skatīt gan mūsdienās zināmas profesijas, kuras ir ieinteresējušas skolēnus, gan arī profesijas, kuru vēl nav vai kuras ir pārveidotas atbilstoši nākotnes darba tirgus mainībai. Līdzās balerīnas, fizioterapeita, ārsta palīga, friziera, veterinārārsta, ugunsdzēsēja un šuvēja profesijām izstādē bija skatāmi tādu profesiju pārstāvji kā rotaļlietu atdzīvināšanas speciālists – mini robots, “Mame” dīleris, frizieris – matu dresētājs, laika apstākļu regulētājs un laikapstākļu operators – mākoņstūmējs.

Tukuma, Engures, Jaunpils novada Karjeras nedēļas pasākumu – zīmējumu un infografiku izstādes “Mana nākotnes profesija” un modes skates “Šodienas profesija nākotnes spoguļī” – foto galerija pieejama Tukuma novada Izglītības pārvaldes mājaslapā: <https://www.tip.edu.lv/galerija/karjeras-neda>. Karjeras nedēļas pasākumu fotogalerijas pieejamas arī novadu skolu mājas lapās.

Straujā tehnoloģiskā attīstība, kā arī mākslīgā intelekta un robotizācijas ienākšana mūsu ikdienā jauniešiem par gudru savas karjeras izvēli un plānošanu liek domāt jau tagad. Ir svarīgi jau šobrīd attīstīt specifiskas prasmes, kas palīdzēs piemēroties darba tirgus mainībai nākotnē. Tukuma 2.vidusskolas jaunieši norādīja, ka diskusijas laikā Kuldīgā, tiekoties ar uzņēmēju, valodu skolas un tulkošanas aģentūras “Valodu vēstniecība” īpašnieku Andri Lanku un Tet robotu treneri, mākslīgā intelekta attīstības projektu vadītāju Andi Neilandu, varēja gūt labāku priekšstatu gan par šī brīža darba tirgu un dažādām nozarēm, gan profesiju attīstību nākotnē.

Tāpat arī Tukuma 2.pamatskolas un Tukuma Raiņa ģimnāzijas skolēni, kuri piedalījās improvizācijas teātra aktieru vadītajās interaktīvajās nodarbībās un citās Karjeras nedēļai veltītajās aktivitātes skolā, atzina, ka tā bija iespēja aizdomāties par savu nākotni un to, ko katrs var darīt jau šobrīd, mācoties skolā, lai attīstītu tās prasmes, kuras būs nepieciešamas nākotnes darba tirgū, t.i., komunikācijas un sadarbības prasmes, valodu lietošanas un tehnoloģiju izmantošanas prasmes, algoritmisko domāšanu un radošumu, kā arī spēju uzņemties atbildību un stresa noturību u.tml.

Karjeras nedēļa ir ikgadējs pasākumu cikls, kura laikā bērniem un jauniešiem ir iespēja iepazīt iespējamo nodarbošanos nākotnē, tikties ar dažādu profesiju pārstāvjiem, apmeklēt uzņēmumus un saņemt karjeras konsultācijas. Skolēni var piedalīties diskusijās, meistarklasēs, konkursos un citos izglītojošos pasākumos.

Karjeras nedēļu organizē VIAA sadarbībā ar 83 Latvijas pilsētām un novadiem, un to finansē Eiropas Sociālā fonda projekts “Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs”. Pārskats par karjeras nedēļas norisi valstī pieejams tīmekļa vietnē viaa.gov.lv/karjerasnedela, savukārt jaunumi - sociālajos tīklos facebook.com/TavaiKarjerai, twitter.com/TavaiKarjerai, facebook.com/VIAA.LV, draugiem.lv/viaa un twitter.com/VIAA_LV.

*Evita Korna-Opincāne, novada karjeras nedēļas koordinatore
sadarbībā ar novada skolu pedagogiem karjeras konsultantiem*